

Hanna Andruszko
Maria Lamberti
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Biblioteka Uniwersytecka
hanna@amu.edu.pl; lamberti@amu.edu.pl

EKONLEX jako platforma dziedzinowa z zakresu prawa i ekonomii

EKONLEX – legal and economic information platform

Abstrakt

Dziedzinowa platforma z prawa i ekonomii Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu powstała w wyniku współpracy bibliotek poznańskich gromadzących literaturę z tego zakresu, skupionych w ramach Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego EKONLEX. W pierwszej części artykułu scharakteryzowano główne zasoby prawno-ekonomiczne online w Polsce. Dokonano podziału tych platform ze względu na: instytucje udostępniające zasoby i rodzaj prezentowanych materiałów. Część druga artykułu poświęcona jest w całości opisowi platformy EKONLEX. Wyjaśniono genezę Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego (2003), przedstawiono potencjał współpracujących ze sobą bibliotek poznańskich oraz naszkicowano pokrótce pięcioletni okres współpracy.

Portal EKONLEX powstał w 2008 roku, ma charakter edukacyjno-informacyjny. Adresowany jest nie tylko do studentów i pracowników naukowych, lecz także do przedsiębiorców. W zamyśle twórców ma integrować i wspierać otoczenie, inicjować powstanie innych klastrów dziedzinowych, które w perspektywie stworzą tzw. Poznań Akademicki, wspólną platformę uczelni wyższych i instytucji naukowych w Poznaniu. Zgodnie z ideą pracy organicznej, nadal żywej w świadomości Wielkopolan, od klastra EKONLEX poprzez Poznań Akademicki ostateczna integracja środowisk naukowych powinna się skryzystalizować w realizacji Doliny Warty, jako twórczej współpracy nauki z kulturą, otoczeniem biznesowym i społecznym. Zapewni także spójny system informacji dla tych, którzy jeszcze nie studiują, są aktualnie studentami lub absolwentami wyższych uczelni Wielkopolski.

Platforma EKONLEX składa się z trzech części: (1) EKONLEX Info (katalogi tradycyjne (skany), katalogi online, e-źródła, prezentacje wydawców); (2) EKONLEX Klaster - odpowiada na zapotrzebowanie studentów, naukowców, przedsiębiorców i samorządowców na nową wiedzę z zakresu klastrów, promuje i wspiera ideę klastra w oparciu o teorię klastrów, dynamizuje rozwój regionów we współczesnej gospodarce polskiej i światowej; (3) EKONLEX Biblio - platforma integrująca dla bibliotekarzy wielkopolskich, szczególnie poznańskich, zajmujących się zasobami prawno-ekonomicznymi.

Słowa kluczowe

platforma informacyjna; źródła informacji z zakresu prawa; źródła informacji z zakresu ekonomii; klaster prawno-ekonomiczny

Abstract

EKONLEX – a portal site offering information and covering data on legal and economic issues maintained by Poznań University Library – was set up as the result of the joint effort of Poznań-based libraries collecting literature in the field of law and economy and working together within the regional Legal and Economic Cluster EKONLEX. The introductory part of the article

presents the main legal and economic resources in Poland available on-line. The available platforms have been divided according to: institutions making their resources available to the general public; format of presented material.

The second part of the article gives an overview of the subject platform set up by Poznań University Library called EKONLEX. The origins of the establishment of the Wielkopolska Legal and Economic Cluster are presented and the potential of the co-operating Poznań libraries is discussed. The five-year period of the co-operation between the libraries is briefly described.

The home page of the Cluster originated in 2008 and has the educational and informational character. It is targeted at not only students and staff members of the University but also at entrepreneurs and businessmen. The platform is conceived to integrate and support the academic community, initiate origination of other subject clusters that, within time, are expected to form the so-called "Academic Poznań", a common and shared platform of all Poznań-based universities and scientific and research institutions. In line with the idea of "organic work", still strong in the minds of the inhabitants of the Wielkopolska region, the ultimate goal is to fully integrate the scientific, research and academic communities in the "Dolina Warty" project that would safeguard future creative co-operation between science and culture, business environment and the graduates of universities.

The Ekonlex portal is composed of three focused areas of interest: (1) EKONLEX Info – traditional card catalogues (scanned), on-line catalogues, e-sources, publisher presentations; (2) EKONLEX Klaster – responds to the growing demand on the part of students, researchers, entrepreneurs and local authority officials to learn more about the very idea of cluster based on the theory of clusters, thus facilitating regional development; (3) EKONLEX Biblio – platform aimed at integrating librarians and information providers from the region involved in legal and economic education.

Keywords

information platform; legal information sources; economic information sources; Legal and Economic Cluster

Działalność poznańskich bibliotek w ramach Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego rozpoczęła się w 2003 na spotkaniu w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu, skupiającym przedstawicieli bibliotek gromadzących zasoby prawno-ekonomiczne. Do tej współpracującej, a jednocześnie konkurującej grupy¹ należą obecnie biblioteki: Wydziału Prawa i Administracji UAM, Wyższej Szkoły Bankowej, Akademii Ekonomicznej oraz Biblioteka Uniwersytecka (BU). Ideą wspólnych spotkań i seminariów jest skoncentrowanie informacji o tym segmencie zbiorów oraz integracja i rozwój zawodowy specjalistów z nimi związanych. W artykule prezentujemy jeden z efektów pracy Klastra – platformę dziedzinową EKONLEX (<http://www.lib.amu.edu.pl/klaster/>) - na tle innych podobnych polskich i obcych serwisów informacyjnych. Jest to pierwsza prezentacja portalu EKONLEX, którego architekturę zamierzamy dalej rozwijać i wzbogacać w treści.

1. Wybór zasobów prawno-ekonomicznych online w Polsce

1.1. Instytucje udostępniające zasoby

Najbardziej godne uwagi zasoby znajdują się na stronach tworzonych przez: biblioteki naukowe, instytuty badawcze, instytucje międzynarodowe, samorządowe i prywatne.

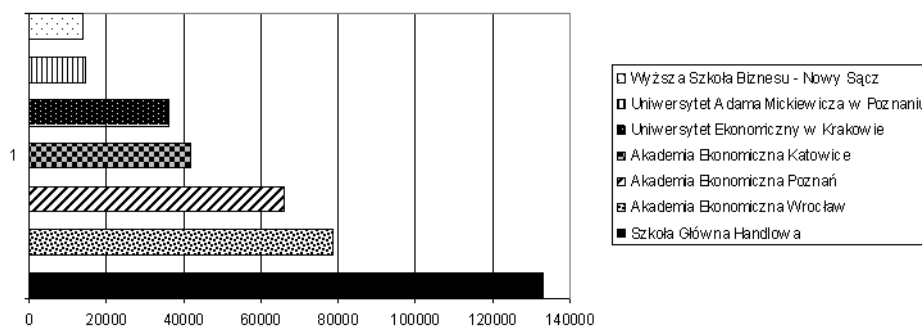
Najważniejszym i najbogatszym w treści, a zarazem przyjaznym dla użytkowników, jest portal Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie². Jednym z elementów tej witryny jest strona Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych w Polsce, które organizuje zakup baz na korzystnych warunkach. Można znaleźć tam statystyki wykorzystania niektórych zasobów³. Na szczególną uwagę zasługuje ISI Emerging Markets (wykres 1), jako produkt z wielu względów wyjątkowy. Analiza wykorzystania tej bazy przez środowiska naukowe, w uczelniach publicznych oraz prywatnych w roku 2007, dostarcza interesującego materiału do przemysłów i dalszych badań.

Wykres 1. Wykorzystanie bazy ISI Emerging Markets w okresie od stycznia do grudnia 2007

¹ Szczegółowe informacje na temat Klastra można znaleźć w: Andruszko, H.; Lamberti, M. Od Doliny Krzemowej do Bibliopolis - mikroklaster bibliotek Poznania gromadzących piśmiennictwo prawnicze i ekonomiczne. W: *Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce : materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Szczecińskiego, 21-23 września 2005 roku*. Pod red. R. Gazińskiego. Szczecin : Książnica Pomorska im. St. Staszica, 2005, s. 95-114. Seria „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego”. T. II.

² *Ekonomia on-line. Naukowe źródła ekonomiczne w Internecie* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://kangur.ae.krakow.pl/Biblioteka/Ekonomia/>>.

³ Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://kangur.ae.krakow.pl/Biblioteka/Konsorcjum/>>.

Źródło: http://kangur.ue.krakow.pl/Biblioteka/Konsorcjum/stat_isi.php

Wśród wielu stron www instytucji badawczych zajmujących się naukami ekonomicznymi na szczególną uwagę zasługuje portal niekomercyjnego, prywatnego Centrum Analiz Społeczno-Ekonomicznych CASE⁴. Szczególnie cenne są informacje o międzynarodowych projektach, pogłębione analizy naukowe, materiały konferencyjne, szkoleniowe oraz wiele innych wartościowych publikacji dostępnych dla każdego. W kategorii instytucji międzynarodowych zasługuje na uwagę strona Banku Światowego⁵. Uważny czytelnik tego portalu znajdzie tam nie tylko materiały archiwalne, ale także dotyczące analizy obecnej sytuacji gospodarczej na świecie. Poszukiwania aktualnie obowiązujących dokumentów unijnych warto rozpocząć od Portalu Unii Europejskiej⁶. Ze względu na lokalne zainteresowania odbiorców portalu Ekonlex, godny polecenia jest Informator Sejmiku i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego⁷, informujący o Funduszach Europejskich, Wielkopolskim Regionalnym Programie Operacyjnym na lata 2007-2013, czy wreszcie o Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Wśród wielu stron prywatnych wyróżnia się jest zwłaszcza portal Centrum Prawa Bankowego, z ogromną liczbą informacji związanych z bankowością⁸.

1.2. Rodzaje udostępnianych materiałów

Materiały udostępniane na platformach gromadzących zasoby z zakresu prawa i ekonomii mają różnorodny charakter i wartość. Znajdujemy tam ogólnodostępne oraz licencjonowane bazy, e-czasopisma, e-książki, biblioteki wirtualne, repozytoria, kursy e-learningowe, blogi, serwisy informacyjne, listy

⁴ CASE - Centrum Analiz Społeczno Ekonomicznych [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.case.com.pl/>>.

⁵ The World Bank [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.worldbank.org/>>.

⁶ Portal Unii Europejskiej [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://europa.eu/>>.

⁷ Informator Sejmiku i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.wielkopolska.mw.gov.pl/doc.php?dcid=3732&grid=4>>.

⁸ Centrum Prawa Bankowego [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.cpb.pl/>>.

dyskusyjne etc. Czytelnikom BU, którymi mogą być także uczestnicy Klastra, udostępniamy wiele tysięcy czasopism elektronicznych o tematyce prawno-ekonomicznej. Nabywane są one w ramach konsorcjum z firmą Ebsco Publishing⁹. Spośród wielu baz ogólnodostępnych, warto polecić m.in.: *Polskie książki telefoniczne*¹⁰ i *Panoramę firm*¹¹, informującą o ponad 1,3 mln instytucji. Można wymieniać długą listę takich czasopism aktualnie dostępnych na zasadach Open Access, które czytelnik sam znajdzie dzięki wyszukiwarce DOAJ¹². Dodatkową pomocą w identyfikowaniu czasopism z zakresu prawa i ekonomii może być baza *Ulrich's Periodicals Directory*TM, którą kupuje BU (jest spisem 37 tysięcy tytułów czasopism ekonomicznych i 16 tysięcy czasopism prawnych). BU udostępnia także czytelnikom sporą kolekcję ekonomicznych e-książek, wydawanych przez tak cenione wydawnictwa jak Springer czy Oxford.

Poza tymi licencjonowanymi zasobami nieprzeliczona ilość elektronicznych skarbów kryje się w sieci. Przykładem takiego znaleziska jest opracowanie zbiorowe *Analiza SWOT polskiej rzeczywistości społeczno-gospodarczej 2006 widziana oczami młodego pokolenia*¹³. Najlepsze wyniki poszukiwań materiałów z tego zakresu można uzyskać w bibliotekach wirtualnych, np. dzięki zbiorczej wyszukiwarce umieszczonej na stronie Federacji Bibliotek Cyfrowych¹⁴. Jedną z wyłowionych „perełek” jest np. „Statut Ubezpieczalni Społecznej”, wydany w Poznaniu w 1933 roku¹⁵. Repozytoria są także bardzo dobrym źródłem poszukiwań; przykładem jednego z największych na świecie archiwów elektronicznych jest RePEc (Research Papers in Economics)¹⁶. Należy tu zaliczyć także kursy e-learningowe; dobrym przykładem takich kursów dla wszystkich są szkolenia w zakresie edukacji ekonomicznej proponowane przez Narodowy Bank Polski - w bogatej ofercie edukacyjnej tego portalu jest kurs "Z euro w kieszeni"¹⁷. Sporą liczbę płatnych kursów, służących pogłębianiu wiedzy ekonomicznej proponuje Polski Uniwersytet

⁹ *Konsorcjum Bibliotek eIFL* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pfsl.poznan.pl/eifl/>>.

¹⁰ *Polskie książki telefoniczne* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pkt.pl/>>.

¹¹ *Panorama firm* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pf.pl/serwis/index.html>>.

¹² *Directory of Open Access Journals* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.doaj.org/>>. Serwis zapewnia dostęp do pełnych tekstów 1203 tytułów czasopism z 3536 obecnie zamieszczonych obecnie ogółem; w serwisie czasopism z zakresu zarządzania i biznesu jest 66 tytułów, z ekonomii 72, a z prawa 63 tytuły.

¹³ *Analiza SWOT polskiej rzeczywistości społeczno-gospodarczej 2006 widziana oczami młodego pokolenia* [online]. Praca zbiorowa. Warszawa: 2006 [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pokolenie89.org.pl>>.

¹⁴ *Federacja Bibliotek Cyfrowych* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://fbc.pionier.net.pl/owoc>>.

¹⁵ *Statut Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu* [online]. Poznań: 1933 [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/docmetadata?id=2224&from=&dirids=1>>.

¹⁶ *RePEc (Research Papers in Economics)* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://repec.org/>>.

¹⁷ *Z euro w kieszeni* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.nbportal.pl/pl/np/euro/publikacje-i-multimedia/kurs-elearning>>.

Wirtualny¹⁸, który jest wspólnym projektem Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej w Łodzi i UMCS w Lublinie. Bardzo popularną w ostatnich latach formą wypowiedzi na forum społeczności internetowej są blogi. Dobrym przykładem jest blog prowadzony przez Krzysztofa Rybińskiego, byłego wiceprezesa NBP¹⁹, który chętnie dzieli się swoją profesjonalną wiedzą ekonomiczną.

2. EKONLEX – platforma dziedzinowa z zakresu prawa i ekonomii

2.1. Cele platformy

Podstawowym zamierzeniem twórców platformy EKONLEX (rysunek 1), powstałej w 2008 roku, jest skupienie informacji o najważniejszych, możliwie wszystkich, bibliotecznych zasobach prawno-ekonomicznych, zarówno w formie tradycyjnej, jak i wirtualnej poprzez e-źródła (EKONLEX Info). Drugim celem jest integracja specjalistów związanych z tymi zasobami, aby doskonalić dotychczasowe usługi i tworzyć nowe (EKONLEX Biblio). Jest też cel trzeci: propagowanie idei klastra, jako niezwykle efektywnej i nowoczesnej formy kooperacji (z ang. *competition* i *co-operation*) (EKONLEX Klaster). Z tym ostatnim modułem platformy zintegrowana została strona domowa Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego.

Rysunek 1. Strona platformy dziedzinowej EKONLEX

Zródło: <http://lib.amu.edu.pl/klaster>

Wielofunkcyjny charakter platformy przejawia się także tym, że jest ona adresowana zarówno do studentów, jak i do pracowników naukowych, przedsiębiorców oraz bibliotekarzy zajmujących się zarządzaniem bibliotekami. W zamyśle twórców EKONLEX ma również wspierać i integrować otoczenie, inicjować powstanie innych bibliotecznych klastrów dziedzinowych, które w

¹⁸ *Polski Uniwersytet Wirtualny* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.puw.pl/art.html?akcja=Ekonomia%20i%20finanse>>.

¹⁹ *Rybinski. eu. economy XXI century* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.rybinski.eu/?language=en+pl>>.

perspektywie stworzą tzw. Poznań Akademicki, tj. wspólną platformę uczelni wyższych i instytucji naukowych w Poznaniu. Ideałem byłoby stworzenie platformy dziedzinowej nie tylko użytecznej, czy wręcz niezbędnej, ale tzw. „workspace” – środowiska pracy²⁰.

2.2. Założenia wstępne

Ideę i architekturę portalu EKONLEX oparto na następujących założeniach wstępnych:

(1) Platforma integruje lokalne zasoby biblioteczno-informacyjne z zakresu prawa i ekonomii (od istniejących w centrum Poznania do zasobów w obrębie Wielkopolski)²¹.

(2) Logo i nazwa platformy EKONLEX (patrz rysunek 2) będą chronione prawnie jako graficzny znak towarowy (w lipcu 2008 złożono odpowiednią aplikację w Urzędzie Patentowym RP).

Rysunek 2. Logo Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego

Źródło: projekt - Hanna Andruszko, wykonanie Emilia Karwasińska.

Dopowiedzenie - *Aurum est* - do sztabki złota nawiązuje do szczególnej wartości informacji w gospodarce opartej na wiedzy. Jest ona bowiem w „erze wiedzy” kluczowym zasobem, a jej tworzenie i wykorzystanie stają się istotnymi elementami strategii rozwoju każdej organizacji. Grafika pierwszej litery nawiązuje do roli, jaką mają informacje online w świadczonych przez EKONLEX usługach.

(3) Priorytetem działalności EKONLEX-u jest jakość i profesjonalizm poprzez poszerzanie wachlarza usług, a następnie „ekspansję” instytucjonalną oraz terytorialną (rozwój „w głąb”, a potem „wszerz”). W najbliższym czasie planowane jest połączenie informacji o zbiorach i usługach poznańskich bibliotek: Wyższej Szkoły Nauk Humanistycznych i Dziennikarstwa, Instytutu Inżynierii Zarządzania Politechniki Poznańskiej, Wyższej Szkoły Logistyki, Wydziału Nauk Społecznych UAM oraz Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.

(4) Transparentność (np. etapy powstawania klastra w protokołach ze spotkań) może być pomocna przy nawiązywaniu współpracy w ramach innych klastrów, będąc swoistym laboratorium dobrych praktyk, a także naszych prób i błędów.

²⁰ Por. Juda, M. *Jak podejść do wdrożenia portalu korporacyjnego?* Prezentacja przedstawiona na seminarium pt. My SAP Enterprise Porta – środowisko pracy XXI wieku, Warszawa, 21 listopad 2002.

²¹ Mówiąc o zasobach mamy na myśli zasoby ludzkie oraz rzeczowe: tradycyjne i wirtualne. W 2004 roku było 836 tys. zbiorów prawno-ekonomicznych we współpracujących bibliotekach dla prawie 183 tys. czytelników, których obsługiwały 92 osoby. Por. Andruszko, H.; Lamberti, M. *Od Doliny Krzemowej do Bibliopolis - mikroklastr bibliotek Poznania gromadzących piśmiennictwo prawnicze i ekonomiczne*. Op. cit., s.112.

(5) Kształt obecnie przedstawionej platformy nie jest przesądzony i nie wyklucza się, że EKONLEX będzie w przyszłości „matką” dla samodzielnych portali EKON i LEX w omawianych aspektach. Za obecnie proponowaną formą przemawia jednak intuicja, dotychczasowe doświadczenie i kierunek rozwoju współczesnych technologii informatycznych. Łatwiej jest bowiem utrzymać jedną platformę, niż wiele indywidualnych stron www. Ponadto dzięki złożonej bazie danych uzyskujemy możliwość wyszukiwania większej liczby pożądaných obiektów na różne sposoby²².

(6) Administratorem platformy jest Biblioteka UAM, a współtwórcami wszyscy uczestnicy Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego.

(7) Praca nad portalem ma obecnie charakter społeczny i wykonywana jest poza obowiązkami służbowymi. Większe zadania, np. stworzenie strony online, zostały sfinansowane w ramach grantu bibliotecznego.

2.3. Charakterystyka platformy EKONLEX

Projektowanie platform dziedzinowych, podobnie jak wiele rzeczy w życiu, jest po części nauką, a po części sztuką. Można je więc budować nieformalnie, wykorzystując własne doświadczenie i reguły mnemotechniczne, albo formalnie, stosując rygorystyczną metodologię naukową. Wydawało nam się, że na początku pracy lepsze jest podejście intuicyjne, gdyż podejście profesjonalne służy bardziej do sprawdzenia poprawności gotowych już rozwiązań nieformalnych, niż do generowania ich na początku tworzenia portalu. Ten sposób myślenia znalazł potwierdzenie w literaturze²³.

Na początku pracy skupiono się na aplikacjach, które służą wcześniej sprecyzowanym celom. W idealnych bowiem warunkach potrzeby determinują wymagania wobec aplikacji, a te określają wymagania wobec architektury baz danych i platform dziedzinowych. Aplikacjami mogą być także strony www, które umożliwiają dystrybucję lub gromadzenie danych dla użytkowników danego portalu. Z każdą aplikacją wiążą się liczne encje²⁴, których właściwości i relacje są dla aplikacji fundamentalne. Za podstawowe encje na platformie EKONLEX przyjęto Info, Biblio i Klaster z dalszymi szczegółowymi wewnętrznymi podziałami omówionymi poniżej.

(1) EKONLEX Info – to najczęściej spotykany moduł platform dziedzinowych. Zawiera następujące linki: katalogi tradycyjne (skany schematów rzeczowych prawa i ekonomii), katalogi online bibliotek, e-źródła (regulamin korzystania z zasobów elektronicznych, testy nowości, biblioteki cyfrowe, bazy danych, e-czasopisma, e-książki, ciekawe strony uszeregowane w formie klastrów tematycznych, multiwyszukiwarki, materiały konferencyjne, prezentacje wydawców i vademecum autora), wystawy literatury specjalistycznej (aktualne, archiwum), artykuły o zbiorach własnych bibliotek,

²² Buyens, J. *Bazy danych w Internecie*. Warszawa : Wyd. RM Warka, 2000, s. 3.

²³ Buyens, J. *Op.cit.*, s.22.

²⁴ *Entity Relationship Diagram* [online] [dostęp 28 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Entity_Relationship_Diagram>.

szkolenia online oraz zamówienia na zakup książek składane u specjalistów dziedzinowych.

Informacje, zawarte w tym module, dotyczą w pierwszym rzędzie zasobów bibliotek klastra (obecnie BU i WSB), a w przyszłości będą poszerzane o zasoby innych poznańskich i wielkopolskich bibliotek. W tworzeniu tej części platformy wykorzystano także z pracy zespołu Biblioteki Głównej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie oraz z wyszukiwarek EBIB-u. Oryginalnym wkładem pracy są schematy rzeczowe ekonomii i prawa stosowane w Bibliotece Uniwersyteckiej w Poznaniu (skany autorskich schematów całości zbiorów z tego zakresu). Dołączono także adres zdigitalizowanych katalogów kartkowych CIPAC = Card-Image Public Access Catalogues (scanned / digitized card catalogues).²⁵

Dostęp do katalogów online zorganizowano w kolejności: od katalogów bibliotek klastra, poprzez najważniejsze katalogi bibliotek prawno-ekonomicznych, do zbiorczych katalogów bibliotek, np. KaRo, NUKAT, BN, Warszawskie Porozumienie Bibliotek PAN i innych na świecie.

Natomiast z sieci baz prawno-ekonomicznych można korzystać za pośrednictwem stron domowych Biblioteki Uniwersyteckiej, bibliotek WSB i AE (baza czasopism zagranicznych w Poznaniu).

Ważną częścią tego panelu są szkolenia online, przygotowane przez bibliotekarzy BU, o najbardziej efektywnych sposobach przeszukiwania baz, tworzenia haseł w Wikipedii etc.

Ponadto w EKONLEX Info można znaleźć prezentacje wydawców (EBSCO, SAGE i Emerald), rekomendujące swoją ofertę nie tylko bibliotekarzom, ale także czytelnikom. Przy okazji umieszczono tu gotowy formularz, do składania zamówień na książki przez uprawnionych użytkowników (pracowników naukowych UAM).

(2) EKONLEX Klaster

EKONLEX Klaster odpowiada na zapotrzebowanie studentów, naukowców, przedsiębiorców i samorządowców na nową wiedzę z zakresu klastrów. W oparciu o teorię klastrów i jej propagowanie EKONLEX Klaster może przyczynić się do dynamizowania rozwoju nie tylko regionu wielkopolskiego.

W pierwszej części umieszczono prezentacje w programie power point przybliżającą tę tematykę dla początkujących i zaawansowanych. Umieszczono ponadto szereg linków do specjalistycznych platform o klastrach oraz innych informacji o klastrach w Polsce i na świecie. W EKONLEX Klaster znajduje się też strona domowa Wielkopolskiego Klastra Prawno-Ekonomicznego, jako jedno z wielu narzędzi integrujących bibliotekarzy wielkopolskich, szczególnie poznańskich, zajmujących się zasobami prawno-ekonomicznymi. Za pośrednictwem bowiem wspólnej strony zapewnia się ciągły rozwój oraz coraz łatwiejszy dostęp do informacji i nowoczesnych technologii. Przeciwdziała to

²⁵ W nawiązaniu do tego, że Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu powstała w tym samym okresie co Biblioteka Uniwersytecka w Lipsku i posiadała takie same schematy rzeczowe na początku istnienia, umieszczono także linki do zeskanowanych schematów dotyczących prawa i ekonomii dla obecnych zbiorów BU w Lipsku[online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.ub.tuwien.ac.at/cipacs/c-i.html>>.

często występującym trudnościom współczesnych organizacji (i bibliotek), które mają trudności z gromadzeniem i przechowywaniem ogromnej liczby danych. Zapobiega to także problemom przy uzyskiwaniu wartościowej wiedzy, przetwarzaniu jej, prezentowaniu wyników i dzieleniu się nimi w celu wzbogacania wiedzy organizacji oraz osób w niej zatrudnionych.

W naszej propozycji zawarte są informacje obrazujące etapy współpracy, wspólne seminaria, spotkania, wykłady, wymianę myśli i pomysłów, na podstawie których - mamy nadzieję - powstaną w przyszłości inne wspólne przedsięwzięcia. Społeczne zaangażowanie Klastra (nawiązujące do idei społecznej odpowiedzialności biznesu) przejawia się także w specyficznej akcji bibliotekarzy „Okulary dla Ghany”.

(3) EKONLEX Biblio

Kolejny moduł – EKONLEX Biblio przeznaczony jest do „dialogu pomiędzy bibliotekarzami” interesującymi się tematyką zarządzania współczesnymi bibliotekami.

Wiedza poszczególnych pracowników niewiele jest warta, jeśli nie następuje proces dzielenia się nią i proces konwersji wiedzy niejawną w wiedzę organizacji. Procesy jej tworzenia, gromadzenia oraz przekazywania muszą być zorganizowane i skoordynowane. Nowa wiedza powstaje według algorytmu: Nowa wiedza = informacje + kontekst (wiedza znana) + doświadczenie w przetwarzaniu wiedzy (informatyka)²⁶. Wzór ten ma charakter rekurencyjny. Oznacza to, że przyrost wiedzy następuje w określonym kontekście poznawczym, na bazie zgromadzonej już wiedzy – metawiedzy, która jest wykorzystywana do identyfikowania, przetwarzania i interpretowania przyrostu informacji.

W praktyce EKONLEX Biblio sprzyja takiej wymianie, bowiem stanowi repozytorium treści wykładów ze szkoleń dotyczących zarządzania bibliotekami, artykułów bibliotekarzy na ten temat oraz recenzji książek z omawianego zakresu. E-learning na platformie dziedzinowej pozwala na oszczędność czasu, miejsca, kosztów podróży i noclegów, umożliwia monitoring wyników nauczania, elastyczność i indywidualizację tematyki. Cechuje się nieograniczoną liczbą uczestników i zapewnia możliwość indywidualnego toku edukacji. Potrzebny jest jedynie menedżer zarządzający zasobami wiedzy – CKO (Chief Knowledge Officer), inżynier wiedzy (Knowledge Engineers) lub kontroler kapitału intelektualnego (Intellectual Capital Controller). Celem ostatecznym (także naszej platformy w przyszłości) jest nie tylko utworzenie takiego stanowiska w bibliotekach klastra, ale także szkolenia na żądanie (Just in Time). E-learning na platformie może być więc

²⁶ Gołuchowski, J. *Technologie informatyczne w zarządzaniu wiedzą w organizacji*. Katowice : Wyd. AE im. K. Adamiciego w Katowicach, 2005, s. 22-23.

skutecznym narzędziem zwiększającym zasób wiedzy, pod warunkiem dostosowania do potrzeb i przyzwyczajzeń użytkowników, tradycji kulturowych i możliwości retencji wiedzy.

2.4. Miejsce platformy w systemie informacji

EKONLEX powinien być częścią przyszłego Bibliotecznego Klastra Wielkopolskiego, będącego wspólną platformą dla bibliotecznych klastrów różnego typu i zasobów informacyjnych, dostępnych z jednego miejsca. W naszej wyobraźni rysuje się następująca sekwencja powstania w przyszłości klastrów „Bibliopolis Wielkopolska” i „Dolina Warty” o następującej strukturze:

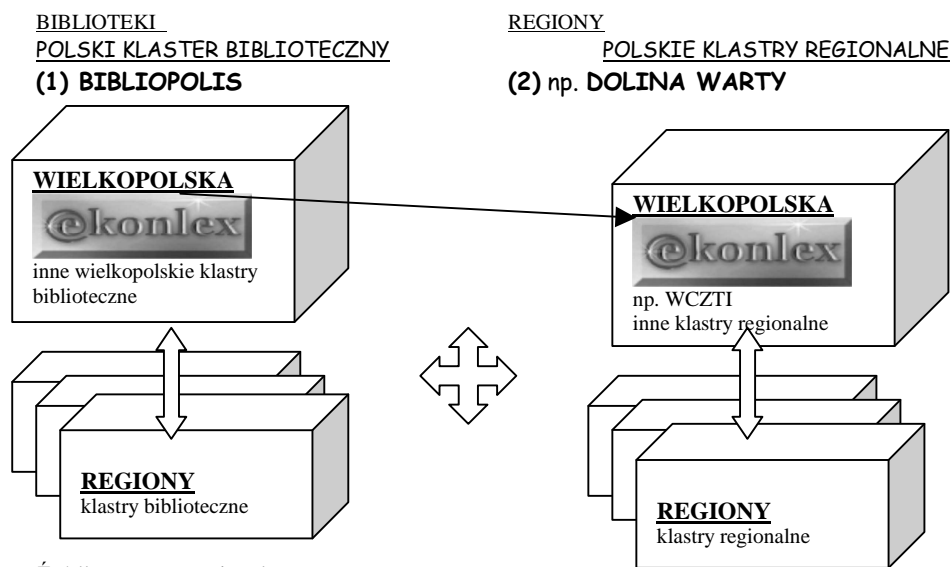
(1) struktura bibliotek - stworzenie platform dziedzinowych (na początku EKONLEX, potem reprezentujących inne dziedziny - z "urodą" odzwierciedlającą ich unikatowość); te różne dziedzinowe mikroklastery biblioteczne mogłyby przekształcić się w mezoklaster biblioteczny „Bibliopolis Poznań” (później „Bibliopolis Wielkopolska”), a po powstaniu pozostałych bibliotecznych klastrów regionalnych, mogłyby utworzyć makroklaster „Bibliopolis Polska”;

(2) struktura lokalna/regionalna Wielkopolski - powstanie Bibliopolis Poznań (Wielkopolska) wraz z macierzystymi uczelniami, w ramach Akademickiego Poznania, prowadziłyby do powstania klastra „Dolina Warty” (rozumianej jako region akademicki - Akademicki Poznań, poszerzony o filie uczelni poznańskich i innych uczelni wielkopolskich wraz z otoczeniem biznesowym, kulturowym etc.).

Modelową strukturę platformy EKONLEX przedstawia rysunek 3. Wizja ta nie jest pozbawiona podstaw - na terenie Wielkopolski funkcjonuje już kilka klastrów, np. Swarzędzki Klaster Meblarski, Klaster Motoryzacyjny, Chemiczny czy „Internetowa Dolina Warty” (Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii Informacyjnych – WCZTI). Ten ostatni projekt przyjęty został przez Urząd Marszałkowski jako kluczowe przedsięwzięcie dla Wielkopolski, umożliwiające stworzenie całego systemu instrumentów wspierających innowacyjne pomysły w obszarze IT. Konsorcjum AE, PP i PCSS chcą zdopingować studentów i pracowników naukowych wielkopolskich uczelni do włączenia się do realizacji tej idei²⁷, w której mogłyby odegrać swoją rolę także EKONLEX.

Rysunek 3. EKONLEX w strukturze polskich bibliotek i regionów (model).

²⁷ Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii Informacyjnych [online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.put.poznan.pl/wczti/wkt>>.

3. Podsumowanie

Podjęto próbę stworzenia portalu prawno-ekonomicznego, który zintegruje wiedzę, technologię i ludzi. Jedność ta zapewni przepływ strumieni wiedzy oraz informacji, zarówno w kierunku pionowym jak i poziomym, w strukturze organizacyjnej. Ułatwi dostęp do wiedzy wewnątrz organizacji, bez względu na układ szczebli w strukturze organizacyjnej, oraz współdzielenie się nią na zewnątrz. Ten ostatni aspekt jest wyjątkowo istotny w profesjonalnym świadczeniu usług informacyjnych.

Szczególny nacisk w tworzonego portalu EKONLEX położono nie tylko na oczywiste walory edukacyjne, ale także na cele naukowe i innowacyjne. Charakter naukowy portalu przejawia się możliwościami inspirowania badań nad własnymi zasobami i tworzenie baz danych, repozytoriów, organizowania wystaw.

Platforma umożliwia integrowanie informacji o zbiorach i dzięki temu fizyczne ich scalanie, wymianę dubletów, specjalizację bibliotek Klastra. Promuje nowoczesną formę zarządzania poprzez klaster, sprzyjającą bardziej skutecznemu sięganiu po fundusze europejskie, budowaniu lobby wobec wydawców, wzmacnianiu więzi lokalnych, nie mówiąc już o realizacji własnych pomysłów, czy promowaniu specjalistów.

Obecnie bogata architektura platformy EKONLEX jest nośnikiem podstawowego, skromnego zasobu wiedzy i informacji, w stosunku do zamierzonych celów. Na dalszym etapie konieczne będzie wzbogacanie jej struktur o nowe informacje, linki, prezentacje i szkolenia online.

Nadchodzi trzecia - po mechanizacji i elektryfikacji - rewolucja przemysłowa określana jako industrializacja IT, oznaczająca upowszechnienie i umasowienie technologii informacyjnych oraz rozwój infrastruktury informatycznej.

Przyspieszeniu ulegnie proces przechodzenia od zakupów i samodzielnej budowy zasobów IT do nabywania ich w postaci odpowiednio dopasowanych usług, które nie wymagają ponoszenia kosztów inwestycyjnych związanych z koniecznością tworzenia, dostrajania i utrzymywania własnej infrastruktury. W związku z tym przypuszczamy, że w niedalekiej przyszłości obecna wersja EKONLEX-u będzie tylko „zawartością” dla bardziej zaawansowanej technologicznie platformy generacji *cloud computing*²⁸, otwartej na złożone aplikacje i różnorodne encje odpowiadające na indywidualne zapotrzebowanie profesorów, studentów, czy kadry zarządzającej w postaci Business Intelligence (np. jako kokpity profesorskie i menedżerskie). Porządkujące rzeczywistość organizacje w postaci klastrów będą w nieustannym, twórczym dialogu z innowacyjnymi technologiami, przyczyniając się trwale do rozwoju noosfery.

Bibliografia

- [1] *Analiza SWOT polskiej rzeczywistości społeczno-gospodarczej 2006 widziana oczami młodego pokolenia* [online]. Praca zbiorowa. Warszawa : 2006 dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pokolenie89.org.pl>>.
- [2] Andruszko, H.; Lamberti, M. Od Doliny Krzemowej do Bibliopolis - mikroklaster bibliotek Poznania gromadzących piśmiennictwo prawnicze i ekonomiczne. W: *Wzorce współpracy bibliotek naukowych w Polsce : materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej zorganizowanej przez Bibliotekę Główną Uniwersytetu Szczecińskiego, 21-23 września 2005 roku*. Pod red. R. Gazińskiego. Szczecin : Książnica Pomorska im. St. Staszica, 2005, s. 95-114. Seria „Bibliotekarza Zachodniopomorskiego”. T. II.
- [3] Buyens, J. *Bazy danych w Internecie*. Warszawa : Wyd. RM Warka, 2000.
- [4] CASE - *Centrum Analiz Społeczno Ekonomicznych* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.case.com.pl/>>.
- [5] *Centrum Prawa Bankowego* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.cpb.pl/>>.
- [6] *Definicje cloud computing* [online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://mspstandard.pl/artykuly/58067_1.html>.
- [7] *Directory of Open Access Journals* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://mspstandard.pl/artykuly/58067_1.html>.
- [8] *Ekonomia on-line. Naukowe źródła ekonomiczne w Internecie* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://kangur.ae.krakow.pl/Biblioteka/Ekonomia/>>.
- [9] *Entity Relationship Diagram* [online] [dostęp 28 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Entity_Relationship_Diagram>.
- [10] *Federacja Bibliotek Cyfrowych* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://fbc.pionier.net.pl/owoc>>.
- [11] Gołuchowski, J. *Technologie informatyczne w zarządzaniu wiedzą w organizacji*. Katowice : Wyd. AE im. K. Adameckiego w Katowicach, 2005.
- [12] *Informator Sejmiku i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.wielkopolska.mw.gov.pl/doc.php?dcid=3732&grid=4>>.
- [13] Juda, M. *Jak podejść do wdrożenia portalu korporacyjnego?* Prezentacja przedstawiona na seminarium pt. my SAP Enterprise Porta – Środowisko pracy XXI wieku, Warszawa, 21 listopad 2002.
- [14] *Konsorcjum Bibliotek eIFL* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pfsl.poznan.pl/eifl/>>.

²⁸ *Definicje cloud computing*. [online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://mspstandard.pl/artykuly/58067_1.html>.

- [15] *Konsorcjum Bibliotek Kierunków Ekonomicznych* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://kangur.ae.krakow.pl/Biblioteka/Konsorcjum/>>.
- [16] Maciejewski, A. *Nadciągająca komputerowa chmura* [online] [dostęp 24 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <http://mspstandard.pl/artykuly/58067_1.html>.
- [17] *Panorama firm* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pf.pl/serwis/index.htm>>.
- [18] *Polski Uniwersytet Wirtualny* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.puw.pl/art.html?akcja=Ekonomia%20i%20finanse>>.
- [19] *Polskie książki telefoniczne* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.pkt.pl/>>.
- [20] *Portal Unii Europejskiej* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://europa.eu/>>.
- [21] *RePEc (Research Papers in Economics)* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: ><http://repec.org/><.
- [22] Rybicki, eu. *economy XXI century* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.rybinski.eu/?language=en+pl>>.
- [23] *Schematy rzeczowe ekonomii i prawa w Bibliotece Uniwersyteckiej w Lipsku* [online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.ub.tuwien.ac.at/cipacs/c-i.html>>.
- [24] *Statut Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu*. Poznań: 1933 [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.wbc.poznan.pl/dlibra/docmetadata?id=2224&from=&dirids=1>>.
- [25] *Systemy zarządzania wiedzą*. Red. Olszak, C.; Nowak, J.S.; Ziemia. Katowice : E. Pol. Tow. Informatyczne, 2006.
- [26] *Wielkopolskie Centrum Zaawansowanych Technologii Informacyjnych* [online] [dostęp 20 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.put.poznan.pl/wczi/wkt>>.
- [27] *The World Bank* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.worldbank.org/>>.
- [28] *Z euro w kieszeni* [online] [dostęp 31 lipca 2008]. Dostępny w Internecie: <<http://www.nbportal.pl/pl/np/euro/publikacje-i-multimedia/kurs-elearning>>.